

Juryrapport Nationale Staalprijs 2020 en Nationale Duurzaamheidsprijs 2020

Jury

• Janneke Bierman – Bierman Henket architecten (voorzitter) • Wico Ankersmit – Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland • Thijs Huijsmans – Heijmans Utiliteit • Otto Kettlitz – Nieman-Kettlitz Gevel- en Dakadvies • Guus Keusters – Dura Vermeer • Marcel Loosen – ABC Vastgoed • Gino Obdam – Vic Obdam • Remco Wiltjer – IMd Raadgevende Ingenieurs

Winnaars Nationale Staalprijs 2020

Categorie Utiliteitsbouw:

[Diamantbeurs, Capital C, Amsterdam](#)

Het grotendeels terugbrengen naar het oorspronkelijke ontwerp van Gerrit van Arkel mag geslaagd heten. Nadat het gebouw in 1990 een destijds moderne dakopbouw kreeg, is het nu weer nauwkeurig hersteld in zijn originele vorm en is een eigentijds volume toegevoegd. De transparante en bolvormige nieuwe dakopbouw met een organisch lijnenspel is duidelijk op het dak aanwezig, maar ook weer niet. Het laat de oorspronkelijke vorm geheel intact, is niet opdringerig maar biedt daarnaast ook een spannende, hedendaagse toevoeging. Constructief is het een spectaculair ontwerp, waarin weinig extra staal is ingezet en mooi is ingepast zonder pompeus over te komen. We zien hier een innovatieve constructie met een uitgekende detaillering. Een combinatie van technieken in ontwerp en uitvoering, en dat op binnenstedelijk locatie. Modern op klassiek. Het klopt als een bus.

Categorie Industriebouw:

[Rhenus New Logic III, Tilburg](#)

Met de ovale en ronde vormen van de staalconstructie, die aan de voorzijde over de hal heen is gevormd, wordt dit grote gebouw op veel fronten 'ontdoosd'. Hoewel er natuurlijk wel een hal schuilgaat, worden de immense proporties met een sierlijke curve teruggebracht tot een menselijk maat. In plaats van een strakke, anonieme distributieloods heeft het nu de kwaliteit van een moderne terminal. In dit geval niet

voor vliegtuigen, maar voor de medische industrie. Het concept en inpassing in de omgeving is manmoedig toepast, waarbij het gebouw zelfs dynamiek toevoegt. Geveldetailering en afwerking zijn van een ongewoon hoog niveau, althans voor bedrijventerreinbegrippen. De hoge BREEAM-score is lovenswaardig, juist voor een industrieel pand. Een terechte winnaar.

Categorie Woningbouw:

Woongebouw Fenix I, Rotterdam

Het grote woongebouw past naadloos bij de industriële uitstraling van dit havengebied en is technisch hoogstaand. Alleen al door de wijze waarop de stalen draagconstructie door het bestaande pakhuis heen zijn draagkracht vindt in de ondergrond op nieuwe mega-poeren. Hierdoor lijkt het of het wooncomplex een beetje zweeft boven de oorspronkelijke loods, waarop het is opgebouwd. De nieuwe, zware staalconstructie met enorme bouwknopen in het zicht, correleert harmonieus met de stoere, karakteristieke materialen van weleer. Een prestatie van formaat van alle bouwpartners, met een extra pluim voor het architectenbureau die het Rotterdams havengebied verrijkt met trefzekere en consequente ingrepen. Na de oorlog herrees Fenix I uit zijn as in de jaren 50. Koud 65 jaar later herrijst het wederom met zo'n kwaliteit dat het project zelfs de hele, ooit sinistere wijk Katendrecht ver boven maaiveld uittilt. Een complexe opgave met een grensverleggend resultaat.

Categorie Infrastructuur:

Schuttebusbrug, Zwolle

Wat een heerlijke portie ingenieurskunst en uitvoeringsgeweld, om het architectonisch lijnenspel te waarborgen. Dat wordt versterkt door de grootte van de overspanning van het stalen wegdek. En door de bijzondere situering. In plaats van haaks kronkelt deze stalen slang zich over het spoor. Er is veel werk verricht om het beeld staande te houden. Superlatieven komen te kort om de inspanningen van alle partijen te roemen. Ondanks de dwang van spoormateriaal/-materieel, bovenleidingen en alles wat in de ondergrond zit, siddert de busbrug natuurlijk door de lucht. Op dikke, asymmetrisch geplaatste, maar evengoed sierlijk vormgegeven pijlers. Het enorme krachtenspel in de aansluiting stalen brug-betonnen aanbrug is helaas onzichtbaar dankzij een hybride koppeling ter grootte van een huiskamer. Het is ook jammer dat belendingen het zicht ontnemen. Gelukkig is er voldoende doorkijk om dit kunstwerk te aanschouwen. Want dat is het: bewonderingswaardig.

Categorie Karakteristieke stalen bouwdelen:

Kunstobject De Zwerm, Eindhoven

Met dit kunstwerk is het redelijk onopvallende viaduct ineens opvallend attractief gemaakt, en dan vooral als de verlichting in de lichtstad is aangezet. Rijd je het viaduct onderdoor, dan is het net of er honderden stalen vogels met je meevliegen, in de avond kleuren ze bont. Daarin is de opzet al geslaagd. Het staal is naar de hand gezet. Meerdere staalbewerkingen zijn hier elk op eigenlijke kwaliteiten toegepast. Profielbuigen, lassen, bouten, lasersnijden en zetwerk uit dunne plaat. De complexe

constructie oogt echter eenvoudig, dat bovendien consequent in de tunnel wordt doorgezet, wat het tot een alzijdig kleinood maakt. Dit lichtkunstwerk is zorgvuldig in alle facetten.

Winnaar Nationale Duurzaamheidsprijs Staal 2020

Renovatie winkels Hoogstraat-168-172, Rotterdam

Dit project zou je 'het' Nederlandse voorbeeldproject kunnen noemen van een toekomst waarin hergebruik van materialen de standaard wordt. Duurzaamheid is hier ook dubbel toegepast. Behalve dat de bestaande gevels zijn behouden, is bij het nieuwe skelet zoveel mogelijk gebruikgemaakt van al eerder gebruikte materialen. Dat is met volharding gebeurd. Dit project is het eerste tastbare bewijs van circulair bouwen met staal in een complexe renovatieopgave, met materialenpaspoort en al. Voor het experiment met een donorskelet is 'geloof in' nodig, en de aanjager van deze missie – de constructeur – verdient lof voor de continue speurtocht naar donormateriaal. Hoewel het staalvolume bescheiden is, toont zich meteen het hogere doel: minder grondstofverbruik.